

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SİNOP İL ÖZEL İDARESİ

2016 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2017

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	13
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	14
8.	EKLER.....	28

KISALTMALAR

AFAD : Afet ve Acil Durum Yönetimi

BKK : Bakanlar Kurulu Kararı

KHGB : Köylere Hizmet Götürme Birliđi

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2016 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	1
Tablo 2: 2016 Yılı Ödenekler Tablosu	2
Tablo 3: 2016 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	2
Tablo 4: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Yapılan Ödenek Aktarmaları Tablosu	20
Tablo.5: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Yapılan Ödenek Aktarmaları Tablosu	21

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mali Yapı

Sinop İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 2016 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Sinop İl Özel İdaresinin 2016 yılı bütçesiyle 45.000.000,00 TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup, 55.787.826,41 TL 2015 yılından devreden ödenek, Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 76.947.182,87 TL ödenek, ek bütçe ile verilen 75.242.319,42 TL ek ödenek ve yıl içinde iptal edilen 26.322,79 TL ödenek ile birlikte yılı ödenekleri 176.030.145,83 TL'ye ulaşmıştır.

Sinop İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2016 yılı Gelir ve Gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2016 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Gelir Türü	Tahmini	Gerçekleşen
Vergi Gelirleri	15.000,00	98.032,43
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.933.000,00	1.678.206,62
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli)	0,00	72.067.261,69
Diğer Gelirler	43.052.000,00	39.718.728,18
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00
TOPLAM Öz Gelir	45.000.000,00	41.494.967,23
TOPLAM Genel Gelir	45.000.000,00	113.562.228,92

Tablo 2: 2016 Yılı Ödenekler Tablosu

Bütçe ile Verilen Ödenek	Önceki Yıllan Devreden Ödenekler	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler	Ek Ödenek	Yıl İçinde İptal Edilen ödenek	Net Bütçe Ödeneği Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	Sonraki Yıla Devreden Ödenek
45.000.000,00	55.787.826,41	76.947.182,87	75.242.319,42	26.322,79	176.030.145,83	110.580.884,83	65.422.938,21

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6'ncı maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmünce aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yılı bütçeleriyle öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

Tablo 3: 2016 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Gider Türü	Bütçe Tahmini	Gerçekleşen Gider
Personel Giderleri	8.856.626,00	34.307.044,37
Sosyal Güv. Kurumlarına Devlet Prim Gideri	1.343.000,00	4.840.701,37
Mal ve Hizmet Alım Gideri	22.199.314,00	24.063.029,92
Faiz Giderleri	185.000,00	66.033,23
Cari Transferler	1.208.293,00	1.128.799,53
Sermaye Giderleri	8.957.767,00	35.868.783,43
Sermaye Transferi	0,00	10.306.492,98
Yedek Ödenekler	2.250.000,00	0,00
TOPLAM	45.000.000,00	110.580.884,83

Kurumun 2016 yılı Faaliyet Gideri 85.224.882,92 TL, Faaliyet Geliri 113.443.615,95 TL olup, Gelir Fazlası 28.218.733,03 TL olarak gerçekleşmiştir.

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Sinop İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kanunla belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Söz konusu 49'uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Sinop İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğünce gerçekleştirilmektedir.

2016 yılı denetimi kapsamında Sinop İl Özel İdaresi tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço

- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu
- Taşınır Hesabı İcmal Cetveli ile Taşınır Kesin Hesap Cetveli

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıttığından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Kurum Mali Tablolarında Yer Alan Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile Binalar Hesabında Kayıtlı Taşınmazlar İçin Amortisman Ayırma İşleminin Yapılmaması

Yapılan incelemelerde 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabında kayıtlı 97.971,30 TL. tutarın sadece taşınır hesaplarına ait kayıtlar olduğu görülmüştür.

3/12/2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 29'uncu maddesine dayanılarak çıkarılan "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 sıra no'lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Tebliğinin (R:G: 04.11.2015/29522) "Amortisman ve Tükenme Payına Tabi Duran Varlıklar" başlıklı 3'üncü maddesi aşağıdaki gibidir.

"(1) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan; arazi ve arsalar, yapım aşamasındaki sabit varlıklar, varlıkların elde edilmesi için verilen avans ve krediler ile tarihi yapılar, tarihi veya sanat değeri olan demirbaşlar amortismanına tabi değildir.

(2) Aşağıdaki hesaplarda izlenen duran varlıklar, amortisman ve tükenme payına tabidir:

- 251 - Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı,
- 252 - Binalar Hesabı,
- 253 - Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı,
- 254 - Taşıtlar Hesabı,
- 255 - Demirbaşlar Hesabı,
- 256 - Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı,
- 260 - Haklar Hesabı,
- 263 - Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı,
- 264 - Özel Maliyetler Hesabı,
- 267 - Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabı,

271 - Arama Giderleri Hesabı,

277 - Diğer Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar Hesabı,

294 - Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı.” denmektedir.

Bu hüküm gereğince amortismanına tabi olduğu belirtilen maddi duran varlıklardan 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesabında kayıtlı tutarlar için de amortisman ayırma işlemlerinin yapılması gerekmekte olup, bu işlemler yapılmadığından 257- Birikmiş Amortismanlar Hesabında kayıtlı tutarlar bu hesaplar yönünden gerçek durumu yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında özetle; “İdaremiz Muhasebe işlemlerinde kullanılan e-işleri programında duran varlıklara amortisman ayırabilmek için bir link bulunmadığından amortismanına ayırma işlemleri manuel olarak yapılması gerekmektedir. Bu bakımdan İdaremiz taşınmazlarını gösteren 251 ve 252 hesaplarının amortismanına ayrılması ve 257 Birikmiş Amortisman Hesaplarına düzgün yansıtılmasıyla ilgili Ruhsat ve Denetim Şube Müdürlüğüne yazı yazılmış olup, yılı içinde amortismanına ayrılması istenmiştir. (Ek-2) 47 sıra nolu Muhasebat Genel Müdürlüğü Tebliğine göre yapılacak olan amortisman işlemleriyle ilgili gerekli çalışmalar devam etmekte olup, İlgili Şube Müdürlüklerince Muhasebe Servisimize bildirildikten sonra yıl sonunda hesaplarımıza yansıtılacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak taşınmazlar için amortisman ayrılması konusunda kamu idaresi ile mutabakat sağlanmakla birlikte 257- Birikmiş Amortismanlar Hesabı açısından 2016 yılı mali tablolarındaki hata devam etmektedir.

BULGU 2: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payının Banka Hesabı'nın Alt Kodlarına Kaydedilmemesi Nedeniyle Muhasebe Sisteminin Dışında Kalması

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesinin 5226 sayılı Kanunla değiştirilen 6 ve 7'nci fıkralarında; “Belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde

Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir. (Değişik yedinci fıkra : 4/2/2009-5835/1 md.) Tahsil edilen miktar, il özel idaresi tarafından açılacak özel hesapta toplanır. Bu miktar; il özel idaresince ve belediyelerce kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan projeler kapsamında kamulaştırma, projelendirme, plânlama ve uygulama konularında kullanılmak üzere il özel idaresine ve il sınırları içindeki belediyelere vali tarafından aktarılır ve bu pay valinin denetiminde kullanılır. İl özel idarelerince yapılan projeler için kullanılan miktar özel hesabın % 30'unu geçemez." Denilmektedir. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 102 Banka Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 55'inci maddesinde;

"Bu hesap, kurum adına bankaya yatırılan paralar ve bankaya takas için verilen çeklerden, takas işlemi tamamlananlar ile düzenlenen çek ve gönderme emirlerinden ilgililerine ödendiği veya gönderildiği bildirilen çek ve gönderme emri tutarlarının kaydı için kullanılır."

"Hesabın İşleyişi" başlıklı 57/3'üncü maddesinde ise "Kurumun banka hesabına yatırılan veya gelen paralar bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak, kaydedilir." denilmektedir.

Sinop İl Özel İdaresinde Taşınmaz Kültür Varlıkları Katkı Payı için Halkbank Sinop Şubesinde AK003439 nolu vadeli hesabın açıldığı ancak bu hesabın kurumun 102 Banka Hesabı Alt Kodlarında yer almadığı tespit edilmiştir. Söz konusu hesaba ilişkin yılsonu bakiyesi 443.404,13 TL olup söz konusu tutar kurum muhasebe sistemi dışında tutulduğundan 102 Banka hesabında belirtilen tutar kadar eksiklik söz konusudur.

Kamu idaresi cevabında; "Sinop İl Özel İdaresinde Taşınmaz Kültür Varlıkları Katkı Payı için açılan Halk Bankası Sinop Şubesindeki AK003439 nolu vadeli hesabın bakiyesi 102.51 Banka Hesabı alt koduna alınarak ilişikte sunulmuştur." denilmektedir.

Sonuç olarak Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı'nın 102-Banka Hesabına kaydedilmesi konusunda kamu idaresi ile mutabakat sağlanmıştır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Sinop İl Özel İdaresince Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilen veya Diğer Kamu İdarelerince Tahsisli Kullandırılan Taşınmazlarla İlgili Tahsis İşlemlerinin Muhasebeleştirilmemesi

İl Özel İdaresinin mülkiyetinde olmakla birlikte diğer kamu kurumlarına veya diğer kamu idarelerinin mülkiyetinde olmakla birlikte il özel idaresine tahsis işlemine konu olan taşınmazlara ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmadığı ve mali tabloların söz konusu varlıklara ilişkin doğru ve güvenilir bilgi sunmadığı görülmüştür.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 64/d maddesi uyarınca İl Özel İdareleri kendilerine ait taşınmaz malları asli görev ve hizmetlerinde kullanmak ve süresi 25 yılı geçmemek üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlara tahsis edebilir. Diğer taraftan kamu kurum ve kuruluşları tarafından görev alanına giren işlerde kullanılmak üzere İl Özel İdarelerine de taşınmaz tahsisi yapılabilir. Bu meyanda tahsis edilen veya tahsisli kullanılan taşınmazların mali tablolarda görünmesini teminen gerekli muhasebe kayıtların yapılması gerekmektedir.

Nitekim Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 130 ve 132 nci maddeleri ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 188-189-190-191-192 nci maddelerinde tahsis edilen taşınmazların niteliklerine göre, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251- Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabında izleneceği belirtilmiştir. Bu amaçla Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yardımcı hesaplar belirlenmiş ve tesis edilen 02-Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar, 03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar yardımcı hesaplarında kamu idaresince takip edileceği hükmüne yer verilmiştir.

Sinop İl Özel İdaresinin muhasebe kayıtlarında 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251- Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252- Binalar Hesabında 02 ve 03 kodlu yardımcı hesaplar kullanılmamış olduğundan Tahsisli Taşınmazlar hakkında doğru ve güvenilir bilgi alınamamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “İdaremiz mülkiyetinde olan veya kamu idarelerinde tahsisli kullandırılan taşınmazlarla ilgili tahsis işlemleriyle ilgili Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne yazı yazılarak muhasebe servisine bildirilmesi istenilmiştir. Gelen cevabi yazı doğrultusunda Sinop İl Özel İdaresi muhasebe kayıtlarında bulunan tahsisli taşınmazlar hesabı 250- Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 – Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252-Binalar Hesabı 02.03 kodlu yardımcı hesaplar kullanılarak ayrıştırılmıştır. 250 Arazi ve Arsalar Hesabında bu zamana kadar kayıtlarımıza alınmayan başka kurumlar tarafından idaremize tahsis edilen toplam 19.020.000,22-TL tutarı değerindeki arsalar Muhasebe kayıtlarımıza alınmıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak tahsisli taşınmazlara ilişkin işlemlerin muhasebeleştirilmesi konusunda kamu idaresi ile mutabakat sağlanmakla birlikte 250-Araziler ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı

ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252-Binalar Hesabı açısından 2016 yılı mali tablolarındaki hata devam etmektedir.

BULGU 4: Sinop İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Yapılması Gereken Envanter ve Değerleme İşlemlerinin Tamamlanmaması ve İlgili Hesaplara Kaydının Yapılmaması Nedeniyle Mali Tablolarda Taşınmazlarla İlgili Hesapların Doğru Bilgi Sunamaması

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslarla ilgili olarak 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır. 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olan bu yönetmelik 02.10.2006 tarih ve 26307 nolu Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak 2006 yılından 2014 yılına kadar geçen sürede yönetmelikte öngörülen kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan taşınmazların miktar ve cins olarak kayıt altına alınması ile ilgili işlemler tamamlanamamıştır. Ayrıca kayıt altına alınan taşınmazların sadece bir kısmı ilgili varlık hesaplarında kayıt altına alındığından kamu idareleri mali tablolarının taşınmazlar hakkında tam ve doğru bilgi sunması da sağlanamamıştır.

Bu durum nedeniyle Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin bazı maddeleri 03.06.2014 tarih 2014/6455 sayılı BKK ile değiştirilmiştir.

Buna göre Yönetmeliğin değişik 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; *“taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.”* hükmü getirilmiştir.

Yine sözkonusu 5'inci maddeye getirilen ek ikinci fıkrada da kayıt işlemlerinde esas alınacak değerlendirme kriterleri belirlenmiştir. Buna göre tapuda kayıtlı taşınmazlardan maliyeti belirli olanların maliyet bedeli, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin rayiç değeri, bu iki değeri belli olmayanlar ile fıkrada sayılan diğer taşınmazların ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

Taşınmaz kayıtları bu şekilde yapıldıktan sonra bu kayıtlar muhasebe birimlerine

gönderilerek ilgili varlık hesaplarına kaydedilmesi sağlanacaktır. Nitekim Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 187nci maddesinde maddi duran varlıkların hesaba alınması ile ilgili işlemler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Kamu idarelerince taşınmazların envanterinin yapılmasına tüm taşınmazların tespiti ile başlanması gerekmektedir. Ancak taşınmazın tapudaki kayıtları ile mevcut kullanım şeklinde farklılıklar olabilmektedir. Örneğin tapuda arsa olarak kayıtlı bir taşınmazın üzerine okul inşa edildiği halde kayıtlara bu durum yansımamış olabilmektedir. Tapu kayıtları ile mevcut kullanım şekillerinin uyumlu hale getirilmesi işlemi cins tashihi olarak nitelendirilmekte olup, bu işlem kamu idarelerinin başvurusu üzerine tapu idarelerince gerçekleştirilmektedir. Ancak burada imar ve iskân izni ile ilgili sorunların yanı sıra ciddi bir harç bedeli ödenmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Harç bedeli ödenmesi konusunda kamuya bu kapsamda bir muafiyet sağlanmadığı için de bu zorunluluklar yerine getirilememektedir.

Bu konudaki sorunun çözülebilmesi için yönetmeliğin “*Cins Tashihihlerinin Yapılması*” başlıklı 10. maddesinin 1’inci fıkrasında aynen “*Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır.*” hükmü getirilmiştir. Bu hükümle cins tashihi işlemleri tapu kayıtlarından bağımsız hale getirilmiş ve taşınmazların kamu idarelerince mevcut kullanım şekliyle kaydının yapılarak mali tablolarında gösterilmesine öncelik verilmiştir. Böylece kamu idarelerinin tapu kayıtları bakımından cins tashihi ile ilgili işlemleri daha sonra yapmalarına olanak sağlanmıştır.

Kamu taşınmazlarının kayda alınmasıyla ilgili kriterleri bu şekilde olmakla birlikte yönetmelik değişikliğinin yürürlüğe girdiği 19.06.2014 ile tüm işlemlerin yerine getirilmesi için tanınan süre olan 31.12.2016 tarihine kadar olan geçiş sürecinde de idarelere yapılması gereken bazı görevler verilmiştir.

Buna göre söz konusu Yönetmeliğin “*Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler*” başlıklı Geçici 1’inci maddesi ile mevcut taşınmazların kaydında esas alınacak değerlerle ilgili geçici düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan düzenlemede;

“(1) Yönetmeliğin 5’inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınmaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde

kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/9/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 1/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2)Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2016 tarihine kadar tamamlanır” denilmektedir.

Düzenleme ile ilgili ayrıntılı açıklamaya Muhasebat Genel Müdürlüğünün 25.07.2014 ve 16.09.2014 tarihinde yayınlanan Taşınmaz Envanteri konulu genel yazılarında yer verilse de birçok kamu idaresi tarafından 01.10.2014 tarihi itibarıyla yapılması gereken işlemler yapılamamıştır.

Sonuçta kamu idarelerince 31.12.2016 tarihine kadar tüm taşınmazların tespiti, mevcut kullanım şekliyle kayda alınması, maliyet, rayiç ya da iz bedellerinin tespiti ile muhasebe birimlerince ilgili varlık hesaplarına kayıt ve güncelleme işlemlerinin tamamlanması gerekmekte iken 17.03.2017 tarih ve 30010 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 06.02.2017 tarih ve 2017/9854 nolu Bakanlar Kurulu Kararı ile mezkûr yönetmeliğin geçici 1'inci maddesinin 2'inci fıkrasında yer alan 31.12.2016 ibaresi 31.12.2017 şeklinde değiştirilmiş ve 01.01.2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu madde metni “(2) Yönetmeliğin 5nci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanır.” şeklinde olup, ek süre yönetmeliğin sadece 5'inci maddesinde yer alan taşınmazların değer tespiti ile ilgili işlemler için verildiğinden taşınmazların mevcut kullanım şekliyle kayda alınması ve varlık hesaplarına kaydedilmesinin tamamlanmış olması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan Yönetmelik hükümleri uyarınca Sinop İl Özel idaresinde şu hususlar tespit edilmiştir;

Kurumdan alınan Ek-7 nolu Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar İçin İcmal Cetvelinin;

a)- 1.1-Üzerinde Bina ve Tesis Olan Taşınmazlar Bölümünün değeri 213.220.249,63 TL iken kurumun 2016 yılı Bilançosunda 252-Binalar Hesabında kayıtlı tutar 57.848.792,89 TL'dir. Dolayısıyla 252-Binalar Hesabında 155.371.456,74 TL eksik kayıt söz konusudur.

b)- 1.2-Arsalar ve 1.3-Araziler Bölümlerinin toplam değeri 6.610.031,49 TL. iken kurumun 2016 yılı Bilançosunda 250-Arazi ve Arsalar Hesabında kayıtlı tutar 761.443,25 TL'dir. 250-Arazi ve Arsalar Hesabında 5.848.588,24 TL'lik kayıt eksiktir.

c)- 1.5- Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Bölümünün değeri 11.516.867,37TL iken 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında kayıtlı tutar 6.552.605,75 TL'dir. Sonuç olarak 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında da 4.964.261,62 TL'lik eksik kayıt bulunmaktadır.

Bu tespitler ışığında Sinop İl Özel İdaresine ait taşınmazların envanterinin tamamlanmadığı, mevcut kullanım şekli ile ilgili cetvellere kaydının ve ilgili varlık hesaplarında gösterilmesinin sağlanmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda kamu idaresinin 2016 yılı kesin mizan ve bilançosunda yer alan 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252-Binalar Hesabı, 257- Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500- Net Değer Hesabında yer alan tutarlarla ilgili hatalı durum devam etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “İdaremiz Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünün ilgi sayılı yazılarına istinaden İdaremiz mülkiyetinde bulunan taşınmaz kayıtlarını gösteren Ek-7 nolu icmal cetveline göre gerekli düzeltmeler yapılarak taşınmaz envanteri, kesin mizan ve bilanço denkleştirilmiştir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Sinop İl Özel İdaresine ait taşınmazların envanter ve değerlendirme işlemlerinin 2017 yılında yapıldığı anlaşılmış olmakla birlikte, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252-Binalar Hesabı, 257- Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500- Net Değer Hesabı açısından 2016 yılı mali tablolarındaki hata devam etmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Sinop İl Özel İdaresinin 2016 yılına ilişkin ekte yer alan mali tablolarının Denetim Görüşününün Dayanakları bölümünde yer alan hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Bilançoda Birlikte Yer Alması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 59- Dönem faaliyet sonuçları hesap grubunu açıklayan 360^{ıncı} maddesinde;

“(1) Bu hesap grubu, dönem olumlu veya olumsuz faaliyet sonucunun izlenmesi için kullanılır.

(2) Dönem faaliyet sonuçları sonucun olumlu veya olumsuz olmasına göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı

591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-)”

denilerek dönem sonunda faaliyet sonuçlarının olumlu veya olumsuz olabileceğine, niteliğine göre de faaliyet sonucunun ilgili hesaba kaydedileceğine açıklık getirilmiştir.

Ancak Sinop İl Özel İdaresi 2016 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosu incelendiğinde, kurumun birimleri arasında yer alan İlçe Özel İdare Müdürlüklerinde gerçekleşen olumsuz faaliyet sonucu ile İl Özel İdaresinde gerçekleşen olumlu faaliyet sonucunun karşılıklı mahsubu gerçekleştirilmeden hem 590- Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı hem de 591- Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı ile bilançoya yansıtıldığı görülmüştür. Bir idarenin faaliyetlerinden kaynaklanan sonucun aynı anda hem olumlu hem de olumsuz olarak gerçekleşmesi mümkün olmayacağından, Bilançoda 590- Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591- Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının bir arada gösterilmesi söz konusu Yönetmelik hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “İdaremiz Bütçe ve Muhasebe iş ve işlemleri İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan e-içişleri sistemi bütçe ve muhasebe modülü ile kayıt ve işlemleri yapmaktadır. Dolayısıyla; İdaremiz 2016 yılı ve öncesi bilançolarında yer alan 590- Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının ayrı ayrı yer alması İçişleri Bakanlığı Programı tarafından düzeltilecek bir sorun olduğundan e-içişleri portalı üzerinden Sayıştay Sorgusunun ilgili maddesi İçişleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına bildirilerek bundan sonraki yıllarda bilanço hesabında dönem olumlu

veya olumsuz faaliyet hesabının yönetmelik hükümlerine göre tek hesap olarak yansıtılması istenilmiştir.” denilmektedir.

Sonuç olarak 590- Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve 591- Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının bilançoda birlikte yer almaması gerektiği ve sistem sorunu olduğu konusunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak e-İçişleri sisteminin olumlu ve olumsuz faaliyet sonuçlarını bilançoda bir arada göstermesi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırıdır ve 2016 yılı mali tablolarında 590- Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591- Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49’uncu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 48’inci maddeleri uyarınca mahalli idarelerde hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde hazırlanmasına temel olacak şekilde çıkarılması amacıyla Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği İçişleri Bakanlığınca çıkarılmıştır. Bu yönetmelik kapsamında yapılacak işlem ve kayıtlar bilgi teknolojilerinden yararlanarak hazırlanan programlar ile yapılmaktadır. İl özel idarelerinin kullanması amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan e-İçişleri sistemi Bütçe ve Muhasebe Modülü ile kayıt ve işlemler yapılmaktadır. Ancak sistem devreye girdiği 2009 yılından bu yana ihtiyaçları karşılayacak ölçüde geliştirilememiştir.

Bulgu konusu hususla birlikte raporun diğer maddelerinde yer alan mali tablolarla ilgili hataların bu sistemden kaynaklandığı idarelerce belirtmekle birlikte sorun aktarma ve giderme konusunda il özel idarelerinin vesayet kuruluşu olan İçişleri Bakanlığınca yeteri kadar dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. İl özel idarelerinin herhangi bir tasarruf yetkisi bulunmaması göz önüne alındığında denetim görüşünü etkileyen bu sistem hatalarının söz konusu bakanlıkça düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Kiraya Verilen Taşınmazların Kira Bedellerinin Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında İzlenmemesi

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 26.11.2014 tarih ve 13278 sayılı

genel yazılarında, taşınmazlardan kiraya verilenler için 990- Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabının, bu taşınmazlardan elde edilecek toplam kira gelirleri ile irtifak hakkı gelirlerinin yıllar itibarıyla izlenebilmesi amacıyla 993- Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının ihdas edildiği ve bu hesapların yardımcı hesap kayıtlarının yazı Eki 2’de açıklandığı belirtilmiştir.

Söz konusu Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısında;

“1-Kiraya verilen taşınmazlar ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlara ilişkin belgeler muhasebe birimlerine verildiğinde, kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabının ilgili yardımcı hesabına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak; diğer taraftan toplam kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri (peşin tahsil edilenler hariç) tahsil edileceği yıllara göre 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedilecektir.

2- Dönem sonlarında, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarında kayıtlı tutarlar sürenin güncellenmesi amacıyla bu hesaba borç ve alacak kaydedilecektir.

3- Kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri tahsil edildiğinde 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir. Kira sözleşmesi ya da irtifak hakkı tesisi süresi sona erdiğinde 999- Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabına alacak kaydedilecektir.

...”

denilmekte ve yazı ekinde örnek muhasebe kayıtlarına yer verilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 990- Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabını açıklayan 475’inci maddesinde de;

“(1) Bu hesap kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılır.”

denilmekte, devamında da 476’ncı madde olarak hesabın işleyişine açıklık getirilmektedir.

Her ne kadar Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde yer verilmemiş de olsa 2016 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında 993- Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı hesap kodları arasında sayılmıştır.

Sinop. İl Özel İdaresinin mülkiyetinde olan gayrimenkullerden kiraya verilenlerin Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yer alan hesap kodları itibariyle muhasebe kayıtlarında yer alması hem Yönetmeliğin hem de Muhasebat Genel Müdürlüğünün yazıları gereğidir. Nitekim bu çerçevede 990- Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı ile 999- Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı Sinop İl Özel İdaresinin mali tablolarında yer almaktadır. Ancak bu mülklerden elde edilmekte olan kira gelirlerine ilişkin olarak ta 993- Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabına da mali tablolarında yer verilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "27.05.2016 tarih ve 29724 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde 993 – Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak hakkı hesap kodu Yönetmelikte yer almadığından Mali tablolarda yer verilmesi mümkün gözükmediğinden herhangi bir işlem yapılamamaktadır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde yer verilmemiş de olsa 2016 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında 993- Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı yer aldığından bu hesaba kayıt yapılması mümkün olup bu hesap açısından 2016 yılı mali tablolarındaki hata devam etmektedir.

BULGU 3: 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6'ncı maddesi kapsamında Bakanlık ve Merkezi İdare Kuruluşlarınca İl Özel İdarelerince Gerçekleştirilmek Üzere Aktarılan Yatırım Ödeneklerinin Tekrar Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılması

5302 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde;

"(Ek fıkra: 3/7/2005-5393/85 md.; Değişik ikinci fıkra: 24/7/2008-5793/42 md.) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları; yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskan, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle

gerçekleştirebilir. Aktarma işlemi ilgili bakanın onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. İş, il özel idaresinin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. İl özel idareleri de bütçe imkanları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçesinden ödenek aktarabilir. Bu fıkraya göre, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından aktarılacak ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar, birinci fıkrada öngörülen görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın bütün il sınırları içinde yapılabilir.”

hükmü yer almaktadır.

2016 yılı Yatırım Programı ile 2016 yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararın 21’inci maddesinin 4’üncü fıkrasında “*Yerel ve bölgesel nitelikli yatırımların uygulamalarında koordinasyonu güçlendirmek, etkinliği artırmak ve yerel kurumsal kapasitenin gelişimini sağlamak amacıyla merkezi kamu idareleri, projenin mahiyeti uygun düştüğü ölçüde, yatırım uygulamalarının 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6’ncı maddesi hükümleri gereğince gerçekleştirilmesine öncelik verir.”* denilmektedir.

Bu hükümler kapsamında bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarının kamu yatırım programında yer alan projelerine ait yatırımları için bütçelerinde ayrılan ödenekler, il özel idarelerine aktarılmakta ve bu ödenekler karşılığı hizmetler de il özel idaresinin tabi olduğu mevzuat kapsamında ihalesi yapılarak gerçekleştirilmektedir. Her iki düzenlemede de yatırım ödeneklerinin tekrar KHGB’lerine aktarılmasına izin veren bir hüküm bulunmamaktadır.

Örneğin Kültür ve Turizm Bakanlığının 2016 yılı yatırım programında yer alan 1976H040130 no’lu Kültür Merkezi Yapımı işlerine ilişkin ödenekler ilgili il özel idarelerine aktarılabilmektedir. Ancak bu ödeneklerle gerçekleştirilmesi gereken işlerin ihale ve diğer işlemlerinin il özel idaresince yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, KHGB’lerine sadece 5355 sayılı Kanunun 18’nci maddesinde sayılan hizmetlere ait ödenekler aktarılabileceğinden, madde metninde sayılmayan yatırımlara ait ödeneklerin merkezi idare kuruluşlarınca doğrudan KHGB’lerine aktarılması da mümkün görülmemektedir.

2016 yılı yatırım programında yer alan bakanlık ve merkezi idare kuruluşlarına ait projelere ayrılan yatırım ödeneklerinden 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6’ncı maddesi hükümleri kapsamında gerçekleştirilmesi için aktarılan ve aşağıdaki listede yer alan 594.298,42 TL tutarındaki ödeneğin il özel idaresince tekrar KHGB’lerine aktarılmasının

mevzuata uygun olmadığı, bu aktarmalarla 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu dışında kalan bir alan olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 4: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Yapılan Ödenek Aktarmaları Tablosu

Tarihi	No	Tertibi	Birliğin Adı	Tutarı (TL)	Açıklama
01.03.2016	80	44.57.1.62.2.1.3.9..8.7.1.5.4	Boyabat K.H.G.B.	268.974,27	Boyabat İlçesi Uygur Özyay 16 Derslik İlköğretim Okulu Binası Yapımı
13.05.2016	154	44.57.1.62.2.1.3.9..8.7.1.5.4	Boyabat K.H.G.B.	190.618,76	Boyabat İlçesi Uygur Özyay 16 Derslik İlköğretim Okulu Binası Yapımı
07.09.2016	340	44.57.1.62.2.1.3.9..8.7.1.5.4	Boyabat K.H.G.B.	29.800,00	Boyabat Hükümet Konağı Proje Alımı İşi.
11.11.2016	183	44.57.1.62.3.1.3.9..8.7.1.5.4	Dikmen K.H.G.B.	104.905,39	Dikmen Ercüment Türkmen Çok Programlı Anadolu Lisesi Ve Pansiyon Binası Onarım İşi. (2016 Yılında Herhangi Bir Harcama Yapılmamıştır.)
09.12.2016	463	44.57.1.62.2.1.3.9..8.7.1.5.4	Boyabat K.H.G.B.	750.000	Abdurrahman Güneş 18 Derslik İlk.öğr.Okul yapımı
			Toplam	594.298,42	

Kamu idaresi cevabında; “2016 yılı Sayıştay Başkanlığı İdaremiz Denetim Raporunun ilgili maddeleri İl Genel Meclisimize gönderilerek Merkezi Yönetim Bütçesinden harcanmak üzere İl Özel İdaresine gönderilen yatırım ödeneklerinin 5355 sayılı kanununun 18. Maddesi hükümlerince uygulanması bakımından bilgilendirilmiştir.” denilmektedir.

Sonuç olarak Bakanlık ve merkezi idare kuruluşlarınca aktarılan yatırım ödeneklerinin İl Özel İdaresi tarafından harcanması konusunda kısmen mutabakat sağlanmıştır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 18’inci Maddesinin Üçüncü Fıkrasında Sayılan Köye Yönelik Hizmetlere İlişkin Yapım, Bakım ve Onarım İşleri,

Bölünmüş Yol, Elektrifikasyon, Köy Yolu, İçme Suyu, Sulama Suyu ve Kanalizasyon Yatırımları Dışındaki İşler İçin Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarmalar Yapılması

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun, “Köylere Hizmet Götürme Birlikleri” başlıklı 18’inci Maddesinin 5793 sayılı Kanunun 44’üncü maddesi ile değişik üçüncü fıkrasında;

“Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri; köye yönelik hizmetlere ilişkin yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, sulama suyu ve kanalizasyon yatırımlarını, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri köylere hizmet götürme birliklerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilirler. Aktarma işlemi merkezi idare kuruluşlarında ilgili bakanın, il özel idarelerinde valinin onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. Bu takdirde iş, birliğin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. Köylere hizmet götürme birlikleri de bütçe imkânları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçelerinden ödenek aktarabilirler. Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri tarafından aktarılacak ödeneklerle gerçekleştirilecek yatırımlar, birliğin hizmet ve görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın yapılabilir.”

denilmek suretiyle söz konusu birliklere yapılacak aktarmalarla ilgili esaslara dair bir düzenleme yapılmıştır.

Görüldüğü üzere kanun koyucu köylere hizmet götürme birliklerine, sadece madde metninde sayılan yatırımlar için ayrılan ödeneklerin aktarılmasına cevaz vermiştir. Bir başka ifade ile il özel idaresi bütçesinden köylere hizmet götürme birliklerine ancak yukarıya alınan 18’inci maddede sayılan yatırımlar için ayrılan ödenekler aktarılabilir.

Ancak Sinop İl Özel İdaresi bütçesinden, köye yönelik hizmetlere ilişkin yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, sulama suyu ve kanalizasyon yatırımları dışındaki işler için de KHGB’lerine 1.612.000 TL tutarında aktarmalar yapılmıştır. Bu aktarmalar aşağıdaki listede yer almaktadır.

Tablo 5: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Yapılan Ödenek Aktarmaları Tablosu

Tarihi	No	Tertibi	Birliğin Adı	Tutarı	Açıklama
21.03.2016	48	44.57.1.62.1.1.3.9..5.7.1.5.4	Ayancık K.H.G.B.	155.000	Kırsal Turizme dayalı Yenilikçi istihdam AB proje katkısı

18.04.2016	80	44.57.1.62.6.1.3.9..5.7.1.5.4	Gerze K.H.G.B.	15.000	Derecuma Cami Şadırvan Tuvalet İçin Yapılan Yardım
07.06.2016	1761	44.57.1.4.0.1.3.9..5.7.1.5.4	Merkez K.H.G.B.	42.000	Hükümet Konağı bakım ve onarımı
09.06.2016	193	44.57.1.62.2.1.3.9..5.7.1.5.4	Boyabat K.H.G.B.	1.300.000	Abdurrahman Güneş 18 Derslik İlk.öğr.Okulyapımı (1.300.000,00)İçme suyu borusu ve çimento al.(425.000,00)
01.12.2016	286	44.57.1.62.9.1.3.9..5.7.1.5.4	Türkeli K.H.G.B.	100.000	Hükümet konağı etüd proje giderleri
			TOPLAM	1.612.000	

Kamu idaresi cevabında; “2016 yılı Sayıştay Başkanlığı İdaremiz Denetim Raporunun ilgili maddeleri İl Genel Meclisimize gönderilerek Merkezi Yönetim Bütçesinden harcanmak üzere İl Özel İdaresine gönderilen yatırım ödeneklerinin 5355 sayılı kanunun 18. Maddesi hükümlerince uygulanması bakımından bilgilendirilmiştir.” denilmektedir.

Sonuç olarak; Köylere Hizmet Götürme Birliklerine köye yönelik hizmetlere ilişkin yatırımlar dışındaki amaçlarla aktarmalar yapılması konusunda kısmen mutabakat sağlanmıştır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 18’nci Maddesinin Beşinci Fıkrasında Yer Alan Hüküm Gereği İl Genel Meclisinin Belirleyeceği Esaslara Uygun Olarak Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin Sunacağı Yatırım Planı, Yıllık Çalışma Programı ve Uygulama Projelerine Bağlı İşler Yerine İhtiyaç, Yardım Gibi Genel İfadelerle veya Bazı Kurumların Bütçelerinden Karşılanmayan İhtiyaçları İçin Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Ödenek Aktarılması

5355 sayılı Kanun'un 18’inci maddesinin 5’inci fıkrasında;

“İl özel idaresi bütçe gelirlerinin ne kadarının köylere hizmet götürme birliklerine aktarılacağı, köylere hizmet götürme birliklerinin sunacağı yatırım plânı, yıllık çalışma programı ve uygulama projelerine göre il genel meclisince kararlaştırılır.” hükmü yer almaktadır.

Bu ödenek aktarımları 5302 sayılı Kanun'un giderlerle ilgili 43’üncü maddesinin (e)

fıkrasında belirtildiği üzere “İl genel meclisince belirlenecek ilkeler çerçevesinde köylere veya köylerin aralarında kurdukları birliklere yapılacak yardımlar” olarak açıklanan ve il özel idaresi bütçelerine konulan ödeneklerden yapılan aktarmalardır. Ancak bu nitelikteki ödenek aktarımlarının ilkelerinin belirlenmesi ve bu esaslar çerçevesinde Köylere Hizmet Götürme Birliklerince il özel idaresine yatırım planı, yıllık çalışma programı ve uygulama projelerinin sunulması gerekmektedir. Ancak bu çerçevede proje bazında ödenek aktarımı yapılabilecektir. Bu nedenle KHGB’lerine bu kapsamda yapılan aktarmaların protokollerinde genel ifadeler kullanılması ve “ihtiyaç” vb. gibi gerekçelerle aktarma işlemine dayanak oluşturulması yerine, somut projelerin belirtilmesi gerekmektedir.

Sinop İl Özel İdaresi bütçesinden Boyabat Köylere Hizmet Götürme Birliğine nakit transfer açıklamasıyla 5355 sayılı Kanununun 18’inci maddesinin beşinci fıkrası hükmüne uygun olmayan 138.000 TL tutarında aktarma yapılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; "5355 sayılı Kanununun 18. Maddesine göre İl Genel Meclisimizce alınan 05.12.2016 tarih ve 767-771 sayılı kararları gereği ilimiz Boyabat ilçesi Köylere Hizmet Götürme Birliğine tahsis edilen toplam 138.000,00-TL ödenek bahse konu kararlar doğrultusunda idaremizce uygulanmıştır. Bundan sonraki uygulamalarda ilgili Yasa metni doğrultusunda işlem yapılabilmesi için İl genel meclisimiz bilgilendirilmiştir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Boyabat İlçe KHGB'ye proje bazında ödenek aktarılması gerekmekte iken nakit transfer adı altında ödenek aktarılması 5355 sayılı Kanununun 18'inci maddesinin 5'inci fıkrasına aykırıdır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: Sinop İl Özel İdaresine Ait Sosyal Tesisler Bünyesindeki Bazı Ünitelerin 2016-3 Sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğe Aykırı Olarak Ücretsiz Tahsis Edilmesi

İl Genel Meclisinin;

05.05.2016 tarih ve 336 Sayılı kararı ile; mülkiyeti İl Özel İdaresi’ne ait Sinop merkez Ada mahallesi Nisi Köyü mevkiinde bulunan Karakum Sosyal Tesislerinden 1 adedinin 2016 yılı Haziran ayından itibaren 5 aylığına ücretsiz olarak Cumhuriyet Başsavcılığına tahsis edilmesine,

04.03.2016 tarih ve 191 sayılı kararı ile de İl Genel Meclisinin 10.05.2005 tarih ve 40 sayılı kararına istinaden İl Encümeninin 18.05.2005 tarih ve 141 sayılı kararı ile tadilat bakım, onarım ve çevre düzenlemesinin Öğretmenevi Müdürlüğünce yapılmak üzere 20 yıl süre ile İl Milli Eğitim Müdürlüğüne tahsis edilen Sinop Merkez Nisi Köyü Karakum mevkiindeki 2 katlı pansiyon binasının eklentisi durumunda olan 33,34,35,36 nolu yazlıkların tadilat, tamirat bakım, onarım ve çevre düzenlemesinin diğer 2 katlı pansiyon binası için geçerli süre olan 18.05.2025 yılına kadar Öğretmenevi Müdürlüğü uhdesine bırakılmasına,

Bu odalardan ikisinin Öğretmenevi Müdürlüğünce kullanımı, diğer ikisinin (33 ve 34 nolu apartlar) ise bakım, onarım ve temizlik dışındaki giderleri kendilerine ait olmak üzere İl Genel Meclis Üyelerinin kullanımına sunulmak üzere İl Özel İdaresine tahsisine karar verilmiştir.

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "*İl genel meclisinin görev ve yetkileri*" başlıklı 10'uncu maddesinin (f) bendinde Taşınmaz mal tahsisi, tahsis şeklinin değiştirilmesi veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesi il genel meclisinin görev ve yetkileri arasında sayılmaktadır.

Aynı Kanunun "*Diğer kuruluşlarla ilişkiler*" başlıklı 64'üncü maddesinin (d) bendinde ise;

".....

d) Kendilerine ait taşınmaz malları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak ve süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması durumunda, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir.

(b) ve (d) bentleri uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarına il özel idarelerince karşılanan veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz."

hükmü yer almaktadır.

Maliye Bakanlığınca 19 Şubat 2016 Tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 2016-3 Sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğin "*Amaç ve Kapsam*" başlıklı 1'inci maddesinde;

“Bu tebliğin amacı, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri, kamu bankaları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal ve destek amaçlı tesislerden dinlenme amacıyla veya diğer amaçlarla yararlanacaklardan alınacak yemek, konaklama ve diğer hizmet bedellerinin tespitinde ve elde edilen gelirlerin kullanımında uyulacak usul ve esasları belirlemektir.”

“Ortak hususlar” başlıklı 7’nci maddesinde;

“ (1) Kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmaması esastır.

(2) Söz konusu tesislerin bakım ve onarımlarının yaptırılabilmesini sağlamak amacıyla, bu tesislerden yıl içinde elde edilen gelirlerin brüt tutarının %5’inden az olmamak üzere ayrılacak ayrı bir hesapta tutularak söz konusu ihtiyaçlar için harcanır. Bu hesaptan yapılacak harcamalarda, hizmetin sunumu açısından ihtiyaç duyulan döşeme ve demirbaş alımlarında Başbakanlık ve/veya Bakanlığımızca çıkarılmış veya çıkarılacak olan tasarruf genelgesi, talimatı ve tebliğlerine uyulması zorunludur.

.....

,(16) Görevi ve unvanı ne olursa olsun hiçbir kişi ve personel, tesislerden ve yukarıda belirtilen hizmetlerden bedelini ödemededen yararlandırılmaz.”

denilmektedir.

Bu düzenlemeler karşısında; İl Genel Meclisinin 04.03.2016 tarih ve 191 sayılı ve 05.05.2016 tarih ve 336 sayılı kararlarının yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "2016 yılı Sayıştay Başkanlığı İdaremiz Denetim Raporunun ilgili maddeleri İl Genel Meclisimize gönderilerek 2016-3 sayılı “Kamu Sosyal tesislerine ilişkin Tebliğin” ve 5302 Sayılı Kanunun “İl Genel Meclisinin Görev ve Yetkileri” başlıklı maddelerinin uygulanması bakımından bilgilendirilmiştir."Denilmektedir.

Sonuç olarak Sinop İl Özel İdaresi Sosyal Tesislerinin ücretsiz tahsis edilmemesine ilişkin olarak kamu idaresi mutabakat sağlanmıştır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: İç Denetçi Kadrosu İhdas Edilmesine Rağmen İç Denetçi Atanmaması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre özetle;

İç denetim, kamu idarelerinin iç kontrol sisteminin ayrılmaz bir unsurudur. İç kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenmektedir(Mad.55)

Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; harcama birimleri, muhasebe ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşmaktadır (mad.57).

İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir. İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır(Mad.63).

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar. Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler. İl özel idarelerinde vali üst yöneticidir (Mad.11)

İç denetçiler, bakanlıklar ve bağlı idarelerde, üst yöneticilerin teklifi üzerine Bakan, diğer idarelerde üst yöneticiler tarafından sertifikalı adaylar arasından atanır ve aynı usulle görevden alınır. İç denetçilerin kamu idareleri itibarıyla sayıları, çalışma usul ve esasları ile

diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunca hazırlanarak, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir (Mad.65)

İl Özel idarelerini de kapsayan 5018 sayılı Kanunun yukarıda bahsedilen maddeleri birlikte değerlendirildiğinde iç denetimin dolayısı ile de iç denetçinin idarenin malî yönetim ve kontrol sisteminde ne derece önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır.

Bakanlar Kurulu'nun 2013/4747 sayılı karar eki incelendiğinde kurum için 3 adet iç denetçi kadrosu ihdas edildiği görülmektedir.

Ancak kurum tarafından henüz iç denetçi ataması yapılmadığından mali kontrolün önemli bir ayağının eksik kaldığı ve bunun sonucunda da idarenin önemli kontrol zayıflıklarını tespit ve zamanında tedbir almakta yetersiz kalabileceği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununun 11, 65 ve geçici 21. Maddeleri uyarınca, İdaremizde münhal bulunan 1, 3 ve 5 dereceli İç Denetçi kadroları oluşturulmuş olup, ilgili kadrolara atama yapılabilmesine esas teşkil etmek üzere 81 İl Valiliğine bilgilendirme ve duyuru yazısı yazılmıştır. Ancak, İç Denetçi kadrolarına atanmak üzere Valiliklerden İdaremize başvuruda bulunan personel bulunmamış olup, İç Denetçi atamasının yapılması hususu değerlendirmeye alınacaktır.” denilmektedir.

Sonuç olarak İç denetçi atanması konusunda kamu idaresi ile mutabakat sağlanmıştır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: İl Özel İdaresi Hesabına Belediyeler Tarafından Yatırılması Gereken Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Paylarının Eksik Yatırılması

22.08.2015 tarih ve 29453 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmeliğin "Katkı payının tarh, tahakkuku ve tahsili" başlıklı 5.maddesinde; “Katkı Payı”nın, bina, arsa ve araziler için, mükellefiyetin başlangıç yılında tespit edilen vergi değeri üzerinden; mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıldan itibaren ise, her yıl, bir önceki yıla ait vergi değerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle tespit olunacak değer üzerinden, yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsil edilen emlak vergisinin yüzde on (%10) u oranında, emlak vergisiyle birlikte tarh, tahakkuk ve tahsil edileceği belirtilmiştir.

Aynı yönetmeliğin "Katkı payı hesabı" 6.maddesi ise; Belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarların, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde katkı payı hesabına yatırılacağı vurgulanmıştır.

Yine aynı maddede, tahsil edilen katkı payının süresi içinde katkı payı hesabına aktarılmasından belediye başkanı ve hesap işleri müdürünü birlikte sorumlu tutulmuş ve bu hesabın sekreteryaya hizmetlerinin il özel idareleri ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarınca yürütüleceği, Valiliklerce katkı payı hesabının tahsil ve dağıtımına ilişkin gerekli kayıt düzeninin kurulması gerektiği, tahsil edilen katkı payının süresi katkı payı hesabına aktarılmaması veya katkı payının başka amaçla kullanılması halinde sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri gereğince, belediyelerin tahsil ettikleri Emlak Vergisinin yüzde on (% 10) u nispetinde tutarı özel idarelerce açılan banka hesaplarına belirtilen süre zarfında yatırmaları gereklidir. Ancak, Sinop il ve ilçe belediyelerinin bu katkı paylarını 2016 ve geçmiş yıllarda tam olarak değil kısmi olarak yatırdığı, 2016 yılı sonu itibariyle il ve ilçe belediyelerinin ödenmemiş borcu bulunduğu, bazı belediyelerin katkı paylarını hiç yatırmadığı ve resmi hiçbir yazışma yapmadığı Mali Hizmetler Müdürlüğünden alınan tahsilât belgelerinden ve İl Özel İdare yazışmalarından tetkik edilmiştir. Sonuç itibariyle, kurumun alacağı niteliğinde olan katkı paylarının tahsil edilmesi konusunda gerekli özenin verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına ait katkı paylarının tahsili aşamasında belediyeler ile tahakkuk ve tahsilat bakımından; İller Bankası Genel Müdürlüğü ile tahsil edilemeyen pay alacaklarımızın tahsili için gerekli yazışmalar idaremizce titizlikle yapılmakta olup tahsilat işlemlerinin devam ettiğine ilişkin yazı ekte sunulmuştur.” denilmektedir.

Sonuç olarak ilgili belediyelerden Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payı tahsilatına ilişkin olarak kamu idaresi ile mutabakat sağlanmıştır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

8. EKLER

Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları

SINOP İL ÖZEL İDARESİ 2016 YILI BİLANÇOSU

Aktif		TL	Pasif		TL
1	Dönen Varlıklar	93.284.308,25	3	Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	33.159.876,29
10	Hazır Değerler	90.072.062,28	32	Faaliyet Borçları	661.567,51
102	Banka Hesabı	90.072.062,28	320	Bütçe Emanetleri Hesabı	661.567,51
12	Faaliyet Alacakları	472.610,38	33	Emanet Yabancı Kaynaklar	29.810.370,67
121	Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı	459.631,18	330	Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	521.663,98
126	Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabı	12.979,18	333	Emanetler Hesabı	29.288.706,69
14	Diğer Alacaklar	65.581,51	36	Ödenecek Diğer Yükümlülükler	2.687.938,11
140	Kişilerden Alacaklar Hesabı	65.581,51	360	Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı	946.601,48
15	Stoklar	2.417.499,24	361	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı	1.223.784,34
150	İlk Madde ve Malzeme Hesabı	2.417.499,24	362	Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı	73.908,79
16	Ön Ödemeler	184.131,09	368	Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş, Taksitlend. Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı	443.643,50
165	Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler Hesabı	184.131,09	4	Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	2.818.529,17
19	Diğer Dönen Varlıklar	72.423,77	40	Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	412.091,57
190	Devreden KDV Hesabı	71.837,15	400	Banka Kredileri Hesabı	412.091,57
191	İndirilecek KDV Hesabı	586,62	47	Borç ve Gider Karşılıkları	2.406.437,60
2	Duran Varlıklar	146.072.966,63	472	Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	2.406.437,60
23	Kurum Alacakları	68.000,00	5	Öz Kaynaklar	205.378.869,42
232	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı	68.000,00	50	Net Değer	85.378.004,99
24	Mali Duran Varlıklar	4.540.882,83	500	Net Değer Hesabı	65.378.004,99
240	Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	4.540.882,83	57	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	184.797.949,44
25	Maddi Duran Varlıklar	143.257.724,08	570	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı	184.797.949,44
250	Arazi ve Arsalar Hesabı	761.443,75	58	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları	-93.015.818,04
251	Yer Altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	6.552.605,75	580	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (-)	-93.015.818,04
252	Binalar Hesabı	57.848.792,89	59	Dönem Faaliyet Sonuçları	28.218.733,03
253	Tesis, Makine, Cihazlar Hesabı	18.704.527,76	590	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı	48.476.488,54
254	Taşıtlar Hesabı	4.629.211,17	591	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı(-)	-20.257.755,51
255	Demirbaşlar Hesabı	1.436.933,89			
258	Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı	53.422.180,17			
29	Diğer Duran Varlıklar	206.359,72			
294	Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı	458.307,03			
299	Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)	-251.947,31			
	Aktif Toplamı	241.357.274,88		Pasif Toplamı	241.357.274,88
	Nazım Hesaplar	96.763.356,15		Nazım Hesaplar	96.763.356,15
910	Alınan Teminat Mektupları Hesabı	7.879.792,14	911	Alınan Teminat Mektupları Emanetleri	7.879.792,14
920	Gider Taahhütleri Hesabı	49.194.273,36	921	Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı	49.194.273,36
990	Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değeri	39.689.290,65	999	Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı	39.689.290,65
	Genel Toplam :	338.120.631,03		Genel Toplam :	338.120.631,03

SİNOP İL ÖZEL İDARESİ 2016 YILI FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU (TL)

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap	GİDERİN TÜRÜ	2014	2015	2016
	Kod.1				
630	01	Personel Giderleri	23.935.777,75	33.466.806,92	34.307.044,37
630	02	Sos.Güv.Kurumlarına Devlet Primi Gid.	4.538.218,47	5.130.379,31	4.840.701,37
630	03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	8.516.944,33	13.421.570,89	12.908.709,13
630	04	Faiz Giderleri	167.777,92	108.983,50	66.033,23
630	05	Cari Transferler	5.810.965,21	21.078.953,20	1.128.799,53
630	07	Sermaye Transferleri	6.371.440,20	9.551.950,28	16.631.633,81
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	1.242.346,85	199.187,52	1.039.509,07
630	12	Gelirlerin ret ve iadesinden kaynaklanan giderler	0,00	0,00	58.642,12
630	13	Amortisman Giderleri	0,00	0,00	32.657,10
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	16.060.266,62	13.498.757,86	14.173.393,19
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	0,00	0,00	37.760,00
630	99	Diğer Giderler	0,00	12.627,47	0,00
GİDERLER TOPLAMI (A)			66.643.737,35	96.469.216,95	85.224.882,92
Hesap Kodu	Yardımcı Hesap	GELİRİN TÜRÜ	2014	2015	2016
600	01	Vergi Gelirleri	162.553,98	2.500,00	38.027,34
600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	725.403,88	1.388.791,49	1.652.574,43
600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gel.	82.595.913,10	80.141.917,67	72.067.261,69
600	05	Diğer Gelirler	29.693.220,89	36.219.446,01	39.685.752,49
GELİRLER TOPLAMI (B)			113.177.091,85	117.752.655,17	113.443.615,95
FAALİYET SONUCU [A-B] (+ / -)			51.220.295,11	46.533.354,50	28.218.733,03

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>